

Mælkekvalitetsrådgivningen bliver top-specialiseret

Foto: SEGES

Fem slæt med et twist på Kærgård SIDE 2

Nye typer folier velegnede til markstakke SIDE 3

Mange fejl i landbrugsbyggeri

FarmTest viser fejl i projektering, indkøb, udførelse og myndighedsdokumentation i byggeriet af 19 bygninger ud af 19 besigtigede. SIDE 4

Specialisthold og tæt samarbejde med dyrlæger skal styrke rådgivningen på mælkekvalitetsområdet.

Mælkesektoren er i rivende udvikling både teknologisk og managementmæssigt. Derfor oplever SEGES' Afdeling for mælkekvalitet også en stadig stigende efterspørgsel på rådgivning inden for området, som samtidigt bliver mere og mere komplekst. Og det er baggrunden for, at der nu ændres på organiseringen i afdelingen, så man dels sikrer, at afdelingen konstant er på forkant med den teknologiske og biologiske udvikling på området – dels at man opnår størst mulig kompetenceudnyttelse. Blandt andet indføres specialisthold til at rådgive inden for en række kerneområder.

"Med specialistholdene koncentrerer vi specialviden inden for nogle afgrænsede områder på nogle specifikke folk. Vi opkoncentrerer med andre ord mælkekvalitetsrådgivernes specialviden," forklarer afdelingsleder Per Justesen, SEGES. Specialistholdene fordeler sig bl.a. på disse områder:

- Celletal og yversundhed
- Arlagården® og Gården
- Antibiotikauhæld
- Kimtal
- Non-GM og afgræsning
- Frysepunkt
- Fedtafvigelser
- Smagsfejl

SEGES' Afdeling for Mælkekvalitet

Afdelingen for Mælkekvalitet rådgiver landmænd, løser opgaver for mejerierne i form af bl.a. løbende kontrol og projekter og udfører opgaver for Fødevarestyrelsen og private virksomheder inden for mælkesektoren.

FAKTA

Dyrlæger og kvalitetsrådgivere rykker sammen

Rådgivningen om celletal og yversundhed styrkes desuden ved at knytte mælkekvalitetsrådgiverne sammen med dyrlæger. Fire kvalitetsrådgivere vil i tæt samarbejde med dyrlæge Michael Farre, SEGES varetage rådgivningen om celletal og yversundhed. Derudover vil dette team også samarbejde med fire praktiserende kvægdylæger fordelt i Nord-, Midt- og Syddanmark, som har en særlig indsigt i området. Konstruktionen bliver sådan, at specialdyrlægerne knyttes sammen med kompetente kvalitetsrådgivere, så de i hold af én dyrlæge og én kvalitetsrådgiver, sammen kan yde den bedst mulige rådgivning i selv de mest krævende tilfælde.

Den nye organisering træder i kraft fra den 1. juni 2018. Den enkelte mælkeproducent skal fortsat henvende sig til sin sædvanlige kvalitetsrådgiver, som herefter henviser til rette specialisthold.

/ KIRSTEN MARSTAL, SEGES

HAR DU ÅRETS SLÆTSTRATEGI KLAR?

Med en god slætstrategi kan du påvirke både kvaliteten og udbyttet af årets græsslæt.

Inden længe starter årets græshøst. Men før den går løs, er det vigtigt, at have sat sig nogle mål for kvaliteten af de enkelte slæt, og for hvordan de skal opfodres. Det giver de bedste odds for den bedst mulige udnyttelse af hele årets græsproduktion.

Fire eller fem slæt?

Nye fodringsforsøg viser, at den højeste foderop-tagelse og dermed mælkeydelse opnås ved en for-døjelighed af organisk stof på 80-82 procent. Det betyder, at der i hvidkløvergræs er bedst økonomi i at tage fem slæt fremfor fire slæt årligt, når mæl-keprisen er på 230 øre pr. kg. I blandinger med rødkløver er behovet som udgangspunkt også fem slæt i forhold til at lave letfordøjelig græsen-silage til malkekøer.

God slætstrategi øger udbytte og kvalitet

Udover antallet af slæt har du stor mulighed for at påvirke udbyttet og kvaliteten i de enkelte slæt.

Eksempelvis ved at tage første slæt ved et udbytte på 3.000-3.500 FEN pr. ha fremfor 4.500-5.000 FEN pr. ha. Hermed opnår du:

- FK organisk stof hæves 2-3 enheder
- Indholdet af råprotein øges med 30 g pr. kg tørstof
- Hurtigere genvækst, mere plads til kløver, men større tendens til stængeldannelse
- Lavere udbytte i første slæt, men større udbytte i andet slæt, så årsudbyttet er næsten uændret.

I værktøjet slætgræs-strategi (fig. 1) på Landbrugsinfo.dk kan du indtaste, hvor du bor og hvilken dominerende græsblanding, du har og på den baggrund få beregnet det forventede udbytte og kvalitet i de enkelte slæt, når du ændrer intervallet mellem de enkelte slæt. Du kan udskrive siden og hænge den op i staldkontoret - eller bruge værktøjet online som opfølgning efter hvert slæt. På figur 1 ses udviklingskurver for bl. 45, hvor der er valgt en fem-slætstra-

tegi med et tidligt første slæt og fire ugers interval til andet og tredje slæt, men 45 og 42 dage til fjerde og femte slæt. Du kan ændre tidspunktet for første slæt og intervallet mellem slæt ved at klikke på dato hhv. dage øverst i figuren og på den måde afprøve forskellige slætstrategier. Programmet anvender klimanormen 1961-1990 for dit postdistrikt. Når du nærmer dig forventet slættidspunkt, bør du bruge slætprognosen, som bruger den aktuelle lokale vejr-udsigt.

/ TORBEN S. FRANDSEN, SEGES

CODE VÆRKTØJER

På www.landbrugsinfo.dk/grovfoder finder du:

1. Slætgræs strategi – planlæg slætstrategien for hele sæsonen
2. Slætprognosen – skal næste slæt høstes om 5 eller 15 dage?
3. Skårlægningsvej – hvilken skårlægningsdag giver bedst mulighed for fortørring i kommende uge?
4. Fortørringsprognosen – hvornår skal græsset rives sammen?

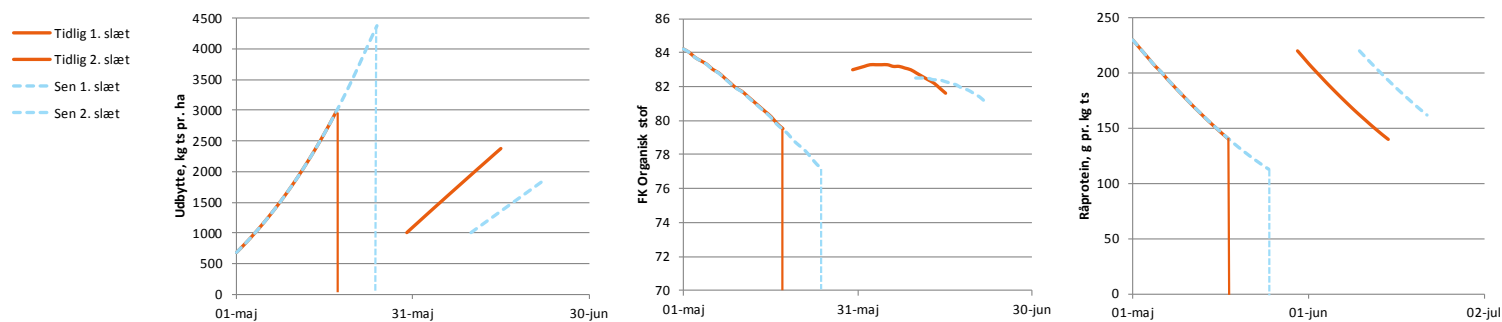

FIG. 1: Slætstrategi – græs: Her kan du se, hvad der sker med udbytte, FK organisk stof og råprotein, når du rykker slættidspunktet – fx en uge, som i figurene her.

Holder fast i fem slæt – men strækker perioden mellem tredje og fjerde

På Kærgård ved Løkken har mælkeproducent Mads Sørensen årets slætstrategi klar: Fem slæt med et twist.

"For to år siden ville vi nøjes med fire slæt. Men det fungerede ikke – det gav et alt for tungtfordøjeligt foder. Så i år holder vi fast i fem slæt," fortæller mælkeproducent Mads Sørensen. Han driver bedriften Kærgård ved Løkken med 250 ha græs og majs til sine 350 Dansk Holstein-køer. Og han har en klar strategi for årets græshøst: "I flere år har vi holdt fast i fem slæt med et fire ugers interval mellem de fire første slæt og trak

så perioden for det femte. Men i år vil vi gøre som sidste år: Mellem første og andet slæt og andet og tredje slæt holder vi fire ugers interval. Og så holder vi seks-syv ugers interval mellem tredje og fjerde slæt. Vi trækker altså fjerde slæt i stedet for det femte, som man typisk gør - og har så en normal periode mellem de to sidste slæt. På den måde når græsset at komme rigtig godt i gang efter femte slæt, så det bedre kan klare vinteren. Samtidig er vores erfaring også, at de slæt vi får lavet om sommeren, hvor det er varmt, ofte ikke ensilerer helt så godt, som dem, vi laver, når det er køligt – derfor gør det ikke så meget, at det er der, vi trækker tiden," forklarer Mads Sørensen.

Mads Sørensen er en af værterne ved årets Grovfoderkursus den 12. juni. Her vil han bl.a. fortælle om, hvordan de fodrer dyrene på Kærgård.

/ KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Nye typer folier velegnede til markstakke

Tyndere og tættere folier giver lige så god ensilagekvalitet og aerob stabilitet som traditionelle typer.

SEGES har testet to nye folietyper, der er tyndere, men også meget tættere end de traditionelle typer. Målet er, at der kun skal bruges ét lag folie på ensilagen. Det giver både en nemmere håndtering og cirka en halvering af foliemængden.

Testen i både majs- og græsensilage viser, at ensilagens kvalitet og aerobe stabilitet er lige så god ved brug af de tynde folier som med vakuum- og dækfolie. Testen bekræfter også, at de nye typer er meget tættere end de traditionelle typer. Og både de nye og de traditionelle typer holder stort set den lovede tæthed selv efter fem – seks måneders brug på ensilagen. Samtidigt ser det også ud til, at tætheden af de traditionelle folier er god nok til at bevare ensilagekvaliteten og den aerobe stabilitet.

De tynde folietyper er generelt dyrere pr. kvadratmeter og skal derfor kun bruges i ét lag, hvis de skal være konkurrencedygtige på prisen. De er derfor mest oplagte at bruge på markstakke, hvor der er en umiddelbar arbejdslettelse ved kun at bruge ét lag og én folietype. I plansiloer kræver det en lidt anden teknik at lægge eller rulle sidefolierne sammen med kun ét lag af den tynde folie på toppen.

Gå ikke på tynd folie

Testen omfattede også en stikprøveundersøgelse af de hyppigst anvendte folier på det danske

marked. Den viser, at folierne generelt lever op til specifikationerne oplyst af firmaerne. Analyserne tyder dog på, at der lettere trædes hul i eller laves skoaftryk i de tyndere folier, selvom de tynde folier har mindst lige så stor træk- og brudstyrke. Den praktiske erfaring under testen var også, at de tyndere folier var mere sårbare over for tråd. Færdsel på stakken bør derfor minimeres før silonet er lagt på.

Uanset folietype skal den beskyttes af et silonet, da det er altafgørende, at der ikke kommer huller i folien. Desuden skal der vægt på folien enten i form af dæksider eller sække med småsten på tværs af hele siloens bredde, og langs silokanterne skal der være mindst én række af sandsække. Dæksiderne skal være af en god kvalitet.

/ NIKOLAJ HANSEN OG RUDOLF THØGERSEN, SEGES

FAKTA

DE TO TESTEDE FOLIETYPER:

Polydress O2 barrier 2in1 fra Danish Agro bestående af en dækfolie på 80 µm og en vakuumfolie på 20 µm, der er limet sammen til én folie. Vakuumfolien løsner sig, når den kommer i kontakt med fugt fra afgrøden.

Silostop MAX fra Brdr. Ewers, der er en ensileringsfolie på 80 µm.

DEL DIN ERFARING OM HESTEBØNNER

SCAN QR KODEN

Del din erfaring her

Har du dyrket eller fodret med hestebønner? Så vil vi meget gerne høre dine erfaringer. Scan QR-koden og deltag i spørgeundersøgelsen, afhængig af din produktionsform tager det 5-20 min. Undersøgelsen er for både økologiske og konventionelle landmænd.

Find også skemaet på
www.landbrugsinfo.dk/okologi

/ LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Artiklerne:

Nye typer folier velegnede til markstakke side 3,
Stor variation i køernes liggetid bør vække bekymring side 3,
Mange fejl i byggeri med stålrammekonstruktioner og betonelementer side 4, og Digitalt kursus satte tanker i gang side 4,
er udarbejdet i projekter støttet af:

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Stor variation i køernes liggetid bør vække bekymring

Uhensigtsmæssig staldindretning går især ud over de toplakterende og førstekalvskøerne. De belastes af for korte liggetider.

Hviletid er vigtig for malkekøen, som gerne ligger ned i 11-12 timer i gennemsnit. Men selvom hviletiden gennemsnitligt er opfyldt i en besætning, kan det dække over store variationer mellem køerne. Flere undersøgelser i besætninger med gennemsnitligt normal hviletid har vist, at nogle køer kun ligger ned i ca. 5 timer pr. døgn mens andre ligger ned i op mod 17 timer. Meget lange eller meget korte liggetider kan være et tegn på, at en ko ikke har det godt. Derfor er der grund til også at fokusere på, hvor meget liggetiden varierer i koflokken.

Går ud over de pressede køer

Ud over at fx begyndende sygdom påvirker køernes liggetid, har staldindretning og sengebåsens design og vedligeholdelse også stor betydning. Hvis stalden og sengene ikke er indrettet optimalt, går det især ud over de mest pressede køer, og det giver sig bl.a. udslag i stor variation i liggetiden mellem køerne. Eksempelvis ligger køerne i toplakta-

tionen mindre ned sammenlignet med køer, der er længere henne i laktationen. Ikke alene reducerer de højtydende køer i toplaktation deres liggetid for at bruge mere tid ved foderbordet. De bruger også mere tid stående i sengebåsen end køer i senlaktation. Det tyder på, at køer i toplaktationen stiller større krav til sengebåsens komfort, og at de hæmmes mere af inventaret, når de skal lægge eller rejse sig, end andre køer. Også førstekalvskøer er meget pressede i den første tid efter kælvning på grund af opstart af laktation, nyt miljø, ny social status og konkurrence med de ældre køer. Og netop førstekalvskøerne i startlaktationen har væsentligt flere liggeperioder pr. døgn end ældre køer. Førstekalvskøer har ca. 15 liggeperioder mod de ældre ca. 10. Førstekalvskøerne skal derfor rejse og lægge sig i sengene flere gange pr. døgn end de ældre og påvirkes dermed mere af dårligt indrettede eller dårligt vedligeholdte senge.

Investeringer i god indretning betaler sig

Renovering af senge kan være dyrt. Men et forsøg fra AU-Foulum* viser, at renovering, eventuelt sammen med andre velfærdsinvesteringer, i langt de fleste tilfælde kan betale sig. Der er med andre ord god grund til at se på, om der er stor variation i køernes liggetid. Det kan skyldes, at der er køer, der ikke klarer sig godt - måske i kombination med senge, der ikke er optimale. Der findes kommercielle løsninger til undersøgelse af liggetiden, fx CowAlert eller AfiAct Pedometer Plus. Men de er ret dyre at investere i. Men med viden om betydningen af og dermed opmærksomhed på dyrenes liggemønstre, kan man komme langt. Under alle omstændigheder skal man se kritisk på sengebåsens indretning og vedligeholdelse.

*Læs undersøgelsen 'Investering i bedre kovelfærd kan være en god investering for mange mælkeproducenter' på www.au.dk

/ PETER RAUNDAL, SEGES

Det er vigtigt at se kritisk på sengebåsens indretning og vedligeholdelse.

Mange fejl i byggeri med stålrammekonstruktioner og betonelementer

FarmTest viser fejl i projektering, indkøb, udførelse og myndighedsdokumentation i byggeriet af 19 bygninger ud af 19 besigtigede.

I en FarmTest har man set på anvendelsen af stålrammer, træspær og betonelementer i landbrugsbyggeriet. Der er blevet lagt fokus på hele processen i udførelsen af større bygninger – fra projektering, myndighedsbehandling og indkøb. Konklusionen på testen er nedslående. Der er fundet mere eller mindre graverende fejl i både projektering, indkøb, udførelse og myndighedsdokumentation ved alle de 19 besigtigede bygninger. Alle bygnin-

TYPISKE FEJL VED LANDBRUGSBYGGERI

- Projekteringsfejl
- Udførelsesfejl
- Manglende eller mangelfuldt projektmateriale
- Manglende koordinering af projektering, indkøb og udførelse
- Manglende udførelseskontrol af sagkyndig
- Manglende teknisk dokumentation for byggeriet hos kommunerne
- Manglende færdigmelding af byggerierne
- Manglende indberetning til BBR registret.

gerne var udført i totalentreprise og uden uvildigt tilsyn i byggeprocessen.

Her lå fejlene

De mest gennemgående fejl i bygninger med stålrammer er manglende eller fejlplacerede kipningsbeslag samt utilstrækkelig afstivning af gavlsparer.

For bygninger med betonelementer og træspærskonstruktion er de typiske udfordringer fx, at de langsgående gitterdragere, der skulle etablere loftskive (bjælke), ikke var fastgjort forsvarligt til de forudsatte vandrette understøtninger i skillevægge og gavle. Det vil sige, at der reelt set ikke var etableret vandret stabilitet af bygningerne.

Skyldes ikke manglende vilje

Vores erfaring med årsagerne til de mange fejl og mangler er, at det sjældent er på grund af manglende vilje til at gøre tingene ordentligt. Det er snarere fordi, der ikke er viden nok hos aktørerne, og

fordi mange forsøger at forenkle landbrugsbyggeri.

De fejl og mangler, der er fundet, kunne sandsynligvis være undgået, hvis der forud for bygningsopførelse var udarbejdet en klar oversigt over de fælles forudsætninger for byggeriet. Det er fx tegninger, projekteringsgrundlag, statisk dokumentation og dermed et entydigt aftalegrundlag, der har været mangelfuldt. Generelt mangler der en klar ansvarsfordeling og koordinering mellem de enkelte aktører i byggeprocessen.

FarmTesten er udarbejdet af SEGES i samarbejde med Bente Søgaard, BK NORD A/S. Der blev besigtiget i alt 19 bygninger, fordelt på 12 ejendomme.

Testen henvender sig primært til de projekterende, producerende og udførende kræfter i en byggeproces. Men resultatet er værd at være opmærksom på for både nuværende og kommende bygningsejere.

/KENNETH POULSEN, SEGES

Læs hele Farmtesten på www.farmtest.dk

Digitalt kursus satte tanker i gang

Gratis, digitalt kursus fik kalvepaser til at tænke over vinterfordringen af kalvene.

10°

Dagstemp.

Drej på hjulet og se, hvordan den anbefalede mælkemængde ændrer sig i forhold til udetemperaturen.

Sådan lyder opfordringen i SEGES' gratis, digitale kursus om råmælkstildeling og mælkefodring. På skærmen ses et

hjul, og når man drejer på hjulet vises,

hvor meget ekstra mælk, småkalvene skal have ved en given udetemperatur. Og det satte tanker i gang hos Henrik Dueholm, der er ansat på en bedrift med godt 340 køer.

"Det var mega godt og tankevækkende med hjulet, der viser liter ekstra mælk i forhold til udetemperaturen. Jeg tror, der er mange, der ikke ved det," fortæller Henrik og henviser til, at mælkemængden skal justeres før, de fleste regner med.

Henrik tog kurserne for at dygtiggøre sig, og syntes det var super godt at få genopfrisket sin viden om kalve, så han kan holde sig helt skarp.

Ensretning af kalvepasningen

På den bedrift, hvor Henrik Dueholm arbejder, er de bare to ansatte. Men han ser et stort potentiale i at bruge kurserne på større bedrifter.

"Jeg tror, det kunne være helt vildt godt at bruge kurserne på bedrifter med flere ansatte, hvor man skal have ensrettet standarden for, hvordan kalvene passes. På den måde kan man være sikker på, at alle holder samme linje," siger han.

/LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

SEGES har produceret 5 gratis, digitale kurser:

- Kalvepasning – modul 1-4
 - Få endnu mere ud af Lean
 - Motivation af medarbejdere
 - FMS – Foderplanlægning Kvæg
 - Få endnu mere ud af lister i DMS
- Dyreregistrering
Og der er flere på vej...

Find dem på www.seges.dk/digitalekurser

Mød op med morgenhår, plettet tøj og dit yndlingskaffekrus fra traktortræk i 97...

Vores digitale kurser sladrer ikke...
De gør dig klogere, NÅR det passer dig, og HVOR det passer dig.

www.seges.dk/digitalekurser

